

Regeringskansliet
Kulturdepartementet

Häri från till evigheten – En långsiktig arkivpolitik för förvaltning och kulturarv (SOU 2019:58)

Datainspektionen har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

Inledningsvis konstaterar Datainspektionen att betänkandet inte innehåller någon utredning och analys av förslagets konsekvenser för den enskildes personliga integritet. Det gäller bland annat regleringen av den enskilda arkivsektorn och att de enskilda arkivinstitutionerna ska lämna uppgifter om arkiv till det nationella informationssystemet. Det klargörs exempelvis inte vilka personuppgifter som ska behandlas i systemet. Datainspektionen kan därför på förevarande underlag inte tillstyrka dessa förslag och lämnar följande synpunkter.

11.7.2 Enskilda arkivinstitutions behandling av personuppgifter

Enligt direktiven ska utredningen analysera om regleringen av de enskilda arkiven bör förändras för att kunna tillgodose behov inom rättsskipning, förvaltning, forskning och skydd för kulturarvet. Vidare ska utredningen utreda om de enskilda arkivens hantering av personuppgifter kräver ytterligare författningsstöd.

De enskilda arkivinstitutioner som får statliga bidrag föreslås i betänkandet regleras i arkivlagstiftningen. Enligt utredningen är därmed den rättsliga

grunden fastställd enligt svensk rätt i överensstämmelse med bestämmelserna i dataskyddsförordningen¹.

Det är riktigt att dataskyddsförordningen förutsätter kompletterande nationella bestämmelser när grunden för behandlingen utgörs av en uppgift av allmänt intresse. När nationella bestämmelser föreslås räcker det dock inte med att fastställa den rättsliga grunden. De krav som ställs i dataskyddsförordningen måste också utredas och analyseras. Dessa krav framgår bland annat av artikel 6 och när det gäller känsliga personuppgifter av artikel 9 och vad gäller behandling för arkivändamål av allmänt intresse artikel 89.1. Betänkandet innehåller inte någon sådan utredning och analys.

Av artikel 6.3 i dataskyddsförordningen framgår att när grunden för behandlingen fastställs i nationell rätt ska den uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot de legitima mål som eftersträvas. Generellt innebär denna proportionalitetsbedömning att integritetsriskerna med viss personuppgiftsbehandling vägs mot de fördelar som behandlingen bidrar med till det ändamål som förslaget avser att uppfylla. För att behandlingen ska vara tillåten måste fördelarna stå i rimlig proportion till nackdelarna. I detta ingår att bedöma om behandlingen av personuppgifterna är nödvändig utifrån det avsedda ändamålet med behandlingen och om det finns alternativ som är mindre integritetskänsliga. Någon sådan bedömning redovisas inte i betänkandet.

Vidare konstaterar Datainspektionen att det i betänkandet saknas en utredning av det lagliga stödet för behandling av känsliga personuppgifter och behandling av personuppgifter om lagöverträdelse liksom kravet på särskilda skyddsåtgärder vad gäller de enskilda institutioner som erhåller verksamhetsbidrag av statliga medel.

Datainspektionen anser att det, inom ramen för det fortsatta beredningsarbetet, behöver göras en grundlig analys av vilka personuppgifter som kommer att behandlas och i vilken omfattning. Det behöver även klargöras vad det finns för risker med behandlingen och hur personuppgifterna ska skyddas.

Datainspektionen har utarbetat dokumentet *Vägledning för integritetsanalys* som syftar till att underlätta arbetet med att analysera konsekvenserna för

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

den personliga integriteten vid personuppgiftsbehandling (integritetsanalys) när förslag till lagar och föreskrifter tas fram. Även om dokumentet utarbetades innan dataskyddsförordningen började tillämpas kan det vara till stöd i det fortsatta författningsarbetet. Dokumentet bifogas.

För de enskilda arkivinstitutioner som ska omfattas av Riksarkivets föreskriftsrätt vill Datainspektionen i detta sammanhang hänvisa till de synpunkter som inspektionen lämnade i sitt yttrande till Riksarkivets förslag till nya föreskrifter.² Datainspektionen pekar i yttrandet på oklarheter i föreskrifterna för stödet att behandla känsliga uppgifter. Datainspektionen rekommenderar också att Riksarkivet utreder behovet av föreskrifter som ger stöd för behandling av personuppgifter om lagöverträdelser. Om föreskrifter inte tas fram anser inspektionen att enskilda arkiv inte kommer att ha lagligt stöd för behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelser. Dessutom påtalar Datainspektionen kravet på reglering av särskilda skyddsåtgärder.

För övrigt anser Datainspektionen att den reglering, som föreslås av den enskilda arkivsektorn i den nya arkivlagen, är otydlig och svårtolkad. Exempelvis anges i betänkandet att de två inledande bestämmelserna ska gälla alla arkiv och vara riktmärken för de enskilda arkiven. Men bestämmelserna blir svårtolkade då ett av syftena anges vara att tillgodose rätten att ta del av allmänna handlingar. Därefter anges att lagen ska gälla för sådana enskilda arkivinstitutioner som erhåller verksamhetsbidrag av statliga medel. Men det framgår att det bara gäller delvis och att arkivinstitutionerna dessutom inte omfattas helt av de två inledande bestämmelserna.

Detta beslut har fattats av enhetschefen Malin Blixt efter föredragning av juristen Caroline Cruz Julander. Vid den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Hans-Olof Lindblom medverkat.

Malin Blixt, 2020-05-29 (Det här är en elektronisk signatur)

² Remittering av förslag till nya föreskrifter om behandling av personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse inom den enskilda sektorn, Datainspektionens yttrande 2019-09-19, dnr DI-2019-7715.